
Struikelstenen De Bilt

8 februari 2023/em

Jaarverslag 2022 Stichting Struikelstenen De Bilt

Inleiding

Op 4 maart 2020 werd de stichting 'Struikelstenen De Bilt' opgericht. De stichting heeft een eigen website: <https://www.struikelstenendebilt.nl/>

In 2020 ontving de stichting de ANBI-status van de Belastingdienst <https://www.struikelstenendebilt.nl/publicatieplicht-anbi>.

De doelen van de stichting zijn:

Het plaatsen van struikelstenen (Stolpersteine) in de nabijheid van de laatste woning in de gemeente De Bilt van de ruim 130 Joodse slachtoffers van de naziterreur die in de gemeente De Bilt woonden of die hier verbleven. Daarbij is het doel zoveel mogelijk te publiceren over de Joodse slachtoffers om hen hun naam en levensverhaal terug te geven. En om hen blijvend te herinneren. In het verlengde van deze twee genoemde doelen wil de stichting ook bijdragen aan de uitdrukkelijke wens dat een dergelijke **industriële dehumanisering**, **uitsluiting** en het **vermoorden** van de Joodse bevolkingsgroep noch iedere andere bevolkingsgroep **nooit meer** mag gebeuren. Daarom wil de stichting educatieve projecten voor de jeugd ontwikkelen en uit (laten) voeren.

In dit jaarverslag wordt ingegaan op:

1. Governance
2. Het realiseren van de doelen van de stichting
 - a. Legging struikelstenen
 - b. Publiceren over de slachtoffers
 - c. Ontwikkeling educatie programma
3. Financiële verantwoording (in de bijlagen de uitwerking)
4. Vooruitblik en dankzegging

1. Governance

Het bestuur bestond in 2022 uit Alexander Tchernoff, voorzitter (tot augustus 2022), Ella Prins, voorzitter (vanaf augustus 2022); Krischan Hagedoorn, secretaris (tot november 2022); Eveliene Manten-Horst, secretaris (vanaf november 2022); Heleen van der Linden-Rima, penningmeester; Evert Theunissen, algemeen bestuurslid-onderzoeker en Tiny Middleton-Heijlen, algemeen bestuurslid.

Onze voorzitter van het eerste uur, Alexander Tchernoff trad officieel af bij de installatie van Ella Prins als voorzitter. Hij heeft aansluitend zitting genomen in het comité van aanbeveling. Krischan Hagedoorn, onze secretaris van het eerste uur, heeft het secretaris-stokje overgedragen aan Eveliene Manten-Horst. Hij blijft betrokken bij de stichting.

Het comité van aanbeveling bestond in 2022 uit: mr. S.C.C.M. Potters, burgemeester van De Bilt; De heer Karel Beesemer, auteur; De heer Leo Fijen, TV-journalist KRO NCRV; Mevrouw Ch. Gispen – De Wied, voorzitter van de Stichting Sobibor; ds. Gert Landman, voorzitter Platform Respectvol Samenleven De Bilt; Rabbijn Navah Tehila Livingstone; Rabbijn Kathleen de Magtige-Middleton. En tot slot, na het overdragen van zijn functie als voorzitter, Alexander Tchernoff.

Het bestuur vergaderde in 2022 zes keer (9 februari; 30 maart; 3 mei; 15 juni ; 19 augustus; 23 september). Van alle vergaderingen werden notulen gemaakt waarin alle besluiten van het bestuur zijn vastgelegd. De notulen werden telkens in de volgende vergadering goedgekeurd door het bestuur en zijn op te vragen via info@struikelstenendebilt.nl.

Gemeente De Bilt steunt het initiatief van de stichting nadrukkelijk. De gemeente en de stichting ondertekenden in oktober 2020 een samenwerkingsovereenkomst waarin de wederzijdse rechten en plichten zijn vastgelegd. Deze samenwerkingsovereenkomst gold ook voor 2022.

De stichting heeft geen structurele subsidie relatie met de gemeente.

Geen van de bestuursleden of andere vrijwilligers van de stichting ontvingen in 2022 een bezoldiging voor hun vrijwillige werkzaamheden voor de stichting van de stichting.

2. Het realiseren van de doelen van de stichting ‘Struikelstenen De Bilt’

Het doel van de stichting is drieledig, te weten: de legging van struikelstenen; het publiceren over de slachtoffers; educatie. Onderstaand vindt u per thema een verantwoording.

a. Legging van struikelstenen

In 2022 werden viermaal struikelstenen gelegd in gemeente De Bilt.

De data van de leggingen waren:

1. Op 25 augustus 2022 werd 1 struikelsteen gelegd voor [Judith Mendes da Costa](#) voor de ingang van het voormalige klooster van de Orde Dominicanessen, dat hoorde bij het Sanatorium Berg en Bosch in Bilthoven;
2. Op 18 september 2022 werd 1 struikelsteen gelegd voor [Jacques Abas](#), op de van Goyenlaan 16 in Bilthoven;
3. Op 13 november 2022 werden 5 struikelstenen gelegd voor het [gezin Daniel](#) op de Julianalaan 13 in Bilthoven. Van deze steenleggingen werd een video gemaakt door

RegioTV De Bilt:

https://51ybfzq2od4p.b-cdn.net/7140d08f-272b-49d5-80a4-ec639187a1b5_1080.mp4;

4. Op 16 november 2022 werden 21 struikelstenen gelegd in Westbroek op [6 adressen voor 21 vermoorde Joodse inwoners](#) van Westbroek.

In totaal werden er in 2022 in de gemeente de Bilt 28 struikelstenen gelegd waarvan 7 in de kern Bilthoven en 21 in de kern Westbroek.

In 2022 werden twee leggingen voorafgegaan door een symposium of een bijeenkomst met presentaties.

- *Symposium*
Voorafgaande aan de steenlegging voor Judith Mendes Da Costa op 25 augustus, vond een mini-symposium plaats in De kapel te Berg en Bosch, te Bilthoven. Tijdens deze bijeenkomst spraken achtereenvolgens Evert Theunissen, onderzoeker en bestuurslid van struikelstenen De Bilt; Dr. Theo Salemink, emeritus universitair docent Katholieke Theologische Universiteit Utrecht/Tilburg en Dr. P. Hamans, priester van het bisdom Roermond.
<https://www.struikelstenendebilt.nl/nieuws/verslag-en-bijdragen-symposium-over-judith-mendes-de-costa>
Het symposium en de daaropvolgende steenlegging werd goed bezocht door rond de 70 aanwezigen waaronder Burgemeester & Wethouders de Bilt.
- *Bijeenkomst met presentaties*
Voorafgaande aan de steenleggingen op 16 november voor de vermoorde 21 Joodse inwoners in Westbroek werd een bijeenkomst georganiseerd in het dorps huis Westbroek waaraan ruim 85 genodigden en belangstellenden deelnamen. De presentaties waren in handen van burgemeester Potters; voorzitter bestuur Ella Prins; bestuurslid & onderzoeker Evert Theunissen; Mieke Verwey en Anneke Griffioen van de lokale werkgroep 'Israël en de kerk' en tot slot dorpsgenoot Karien Scholten. Naast de verslaglegging werd van deze bijeenkomst en de steenleggingen ook een [tv-rapportage](#) gemaakt door journalist Pim Walenkamp.

Naast het vastleggen van de leggingen en de bijeenkomsten op de website van de stichting, werd ook in de plaatselijke media en door de historische kring Maartensdijk ruim aandacht besteed aan de leggingen en de twee bijeenkomsten. Ook ontving de stichting enkele donaties die gerelateerd konden worden aan de beide bijeenkomsten. Daarvoor is de stichting de gevers zeer erkentelijk.

b. Publiceren over de slachtoffers

De namen en achtergronden van de Biltse slachtoffers van de Shoa voor wie stenen zijn gelegd, werden grondig uitgezocht door onze bestuurder-onderzoeker Evert Theunissen. Nauwkeurig werden de juistheid en schrijfwijze van de namen, de geboortedata en de data waarop de slachtoffers door de nazi's vermoord werden, en ook de plaats waarin het vernietigingskamp stond, vastgelegd. Zoveel mogelijk informatie werd verzameld en geverifieerd.

De [levensverhalen](#) van onze vermoorde Joodse inwoners zijn gepubliceerd op de website van de stichting.

c. Uitvoeren educatieve projecten voor de jeugd in het kader van de struikelstenen

Er is een tabblad educatie toegevoegd aan onze website, hierop is een lesbrief en een instructie-video te vinden voor docenten zodat zelf gestart kan worden met een educatie-project. <https://www.struikelstenendebilt.nl/educatie>

3. Financiële verantwoording

In de bijlagen bij dit jaarverslag vindt u het financieel jaarverslag 2022 met de gedetailleerde uitwerking van inkomsten, uitgaven en de balans.

4. Vooruitblik en dankzegging

• Vooruitblik

De stichting is positief over de nabije toekomst. De legging van de eerste 60, van de in totaal ruim 130 stenen, in 2021 tot en met 2022 is gerealiseerd door het verwerven van voldoende donaties. Wij verwachten de komende jaren in totaal nog zo'n 75 struikelstenen te plaatsen voor vermoorde Joodse inwoners van de gemeente De Bilt. De mensen waarvoor deze stenen gelegd zullen worden, hebben allen in de kernen De Bilt of Bilthoven gewoond. De stichting zal voor het leggen van het laatste aantal stenen fondsen moeten werven.

Wij kijken ernaar uit om in 2023 een aantal van de resterende 75 stenen te kunnen leggen in gemeente De Bilt. En daarmee de Joodse inwoners van de gemeente De Bilt die in de nazivernietigingskampen vermoord werden, hun naam en levensverhaal terug te geven en hen blijvend te herinneren.

In 2023 zal een plan worden gemaakt voor educatie.

Om de komende jaren de drie doelen van de stichting te kunnen realiseren, zal het bestuur in 2023 ook een meerjarenplan inclusief meerjarenbegroting en planning maken.

• Dank

Het bestuur spreekt zijn dank uit aan de vele donateurs die het mogelijk maakten om struikelstenen in de Gemeente De Bilt te leggen. Ook spreekt het bestuur zijn dank uit aan de vele vrijwilligers die het mogelijk maakten om tot de voorbereiding, oprichting van de stichting, onderzoek en de uitvoering van activiteiten waaronder het leggen van de stenen, te komen.

Het bestuur is [Alexander Tchernoff](#) zeer dankbaar voor zijn betrokken inzet en bestuurlijke expertise als voorzitter van het eerste uur om het leggen van struikelstenen in de gemeente de Bilt mogelijk te maken.

Een citaat van hem in een [gepubliceerd artikel van de Historische Kring Maartensdijk](#) geeft zijn diepste drive en motivatie aan:

“Het leggen (van struikelstenen - redactie) een herinnering vanuit de gedachte “zolang wij hen gedenken, blijven zij leven”. Tegelijk ook een leermoment voor onze jongeren om je te realiseren waartoe een oorlog kan leiden.

Via het Joods Monument zijn veel namen bekend maar het uitzoeken van verdere achtergronden, mogelijke nabestaanden e.d. vraagt nog veel onderzoek. Wie was inwoner, wie was hier ondergedoken? Naast namen zijn vooral verhalen belangrijk.”

Ook is het bestuur veel dank verschuldigd aan Krischan Hagedoorn. Hij heeft als secretaris van het eerste uur met kennis van zaken er mede toe bijgedragen dat de stichting is opgericht. Zijn motivatie om ook in de gemeente de Bilt het leggen van de stuikelstenen te kunnen realiseren, is verbonden met zijn familie geschiedenis. Het verhaal daarvan is [gepubliceerd door de historische kring Maartensdijk](#). Daarin zegt Krischan ondermeer:

“Ik ben opgegroeid met het verhaal van mijn oom (die illegaal werk deed en daarvoor werd gefusilleerd - redactie) en de onvoorstelbare Jodenvervolging in de tweede wereldoorlog. Voor Vita, het Joodse meisje dat onder kon duiken (bij de familie Hagedoorn - redactie) is het goed afgelopen, maar voor zes miljoen andere Joden niet. In de Stichting Struikelstenen proberen we – nu ook in De Bilt – te zorgen dat er voor deze slachtoffers een naam en een herinneringsplaats blijft.”

Bestuur Struikelstenen De Bilt

Ella Prins, voorzitter

Eveliëne Mantén-Horst, secretaris

Heleen Rima, penningmeester

Tiny Middleton-Heijlen, bestuurslid

Evert Theunissen, bestuurslid en onderzoeker

Het jaarverslag 2022 inclusief het financieel jaarverslag is vastgesteld op 8 februari 2023 in de vergadering van het bestuur Struikelstenen De Bilt.

Bijlagen Financieel jaarverslag 2022

1. Balans 2022
2. Inkomsten 2022